Telefon № 11. Cena 25 groszy

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 30 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 50. Nowe, sobota 11-go grudnia 1937 r. Rok XIV.

Z DNIA.

SPRAWA ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH.

Z dniem 31 marca 1938 r. upływa termin odroczenia zaległości podatkowych, objętych ulgami na podstawie rozporządzenia ministra skarbu z dnia 15 kwietnia 1935 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych. Bezzwłocznie po upływie tego terminu, a więc z dniem 1 kwietnia 1938 r., urzędy skarbowe przystąpią do przymusowego ściągania tych spośród odroczonych zaległości, które nie zostały zlikwidowane w okresie odroczenie.

W związku z tym przypomnieć należy, że ta część zaległości odroczonych do dnia 31 marca 1938 r., która pozostanie nieuregulowana po zastosowaniu umorzeń przewidzianych powyższych rozporządzeniem, może być spłacana w okresie odroczenia na bardzo dogodnych warunkach, gdyż wpłaty dokonane do dnia 31 marca 1938 r. na poczet tych zaległości: a) pokrywają zaległość w stosunku 150 proc. (np. wpłata 100 zł pokrywa 150 zł zaległości), ponadto zaś b) powodują umorzenie odsetek przypadających od uiszczonych w ten sposób zaległości aż po dzień wpłaty.

Zaznaczyć przy tym należy, że wpłaty te mogą być dokonywane obligacjami 6 pr. pożyczki wewnętrznej (Narodowej) oraz 5 pr. pożyczki konwersyjnej z 1924 r.

DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI.

Ogólny stan długów państwowych Polski na dzień 1 października br. wynosił, według danych ministerstwa skarbu, 4.763.023.454 zł, gdy przed rokiem, tj. 1 października 1936 r. 4.661.925.368 zł. Wzrost zadłużenia wynosi przeto 101.098.086 zł.

Długi wewnętrzne wynosiły 2.131.273.566 zł wobec 1.740.898.450 zł, wzrosły więc bardzo znacznie, gdyż o 390.375.116 zł.

Natomiast długi zagraniczne spadły o 289.277.029 zł, wyniosły bowiem na 1 X. 1936 r. 2.921.026.917 zł, a na 1. X. br. tylko 2.631.749.888 zł.

Wzrost długów wewnętrznych w dużym więc stopniu zniwelowany został spadkiem zadłużenia zewnętrznego.

Na tak znaczne zwiększenie się ogólnych długów wewnętrznych wpłynął prawie wyłącznie wzrost dług. emisyjnych, mianow. z 1.376.826.263 do 1.748.403.119 zł, czyli o 374.576.856 zł, gdy inne długi wewnętrzne zwiększyły się tylko o 9.798.260 zł (z 373.072,187 do 382.870.447 zł).

ZBYT ZAPAŁEK W POLSCE.

W pierwszych 10-ciu miesiącach br. sprzedano na terenie całej Polski ogółem 77.4 tys. skrzyń zapałek, podczas gdy w analogicznym okresie r. ub. 77 tys. skrzyń. Pewnemu zmniejszeniu uległ zbyt zapałek w województwach centralnych i południowych, natomiast zwiększyła się sprzedaż zapałek w tym okresie w województwach wschodnich i zachodnich.

ROSZCZENIA O RENTY WDOWIE.

W listopadzie br. upłynął 200-tygodniowy okres wyczekiwania, wymagany przez ustawę o ubezpieczeniu społecznym do nabycia przez robotników świadczeń emerytalnych.

Wdowy po robotnikach, którzy w okresie po 1 stycznia 1934 r. byli zatrudnieni i ubezpieczeni przez 200 tygodni, mogą ubiegać się o rentę wdowią, jeżeli ukończyły 60 lat życia lub utraciły ponad 2/3 zdolności do pracy z powodu choroby, ułomności czy upadku sił. Roszczenia o renty wdowiej przyjmują wszystkie ubezpieczalnie społeczne.

REKORDY JAPOŃSKIEJ PRODUKCJI WEŁNY SYNTETYCZNEJ.

Według oficjalnych danych, produkcja celulozowej wełny syntetycznej w Japonii w r. 1937 wynieść ma 171.3 milionów lbs. Stosunkowo najwyższe nasilenie tej produkcji przyniósł październik i listopad br., a rekord ma być osiągnięty w grudniu.

W styczniu 1937 r. produkcja japońskiej wełny syntetycznej wynosiła około 6 milionów lbs. W kwietniu przekroczyła ona tę normę dwukrotnie, a w październiku trzykrotnie. Listopad przyniósł dalszy wzrost produkcji, która wyraziła się olbrzymią cyfrą przeszło 19 milionów lbs., a grudzień ma być zamknięty cyfrą 20 milionów.

POCZTOWKI NA CZESC TWORCOW SKAUTINGU.

Światowe Biuro Skautów wydało z okazji rocznicy srebrnego wesela twórców ruchu skautowego lorda i lady Baden Powell, karty pocztowe z podobiznami i podpisami dostojnych jubilatów. Pocztówki te spotkały się z gorącym przyjęciem międzynarodowych rzesz skautowych, to też z pewnością kursować będą po całej kuli ziemskiej, bijąc w ten sposób rekord popularności jednego rodzaju karty pocztowej.

Bezpieczeństwo pracy a gospodarstwo społeczne.

Problem bezpieczeństwa pracy pozostał zagadnieniem wiecznie żywym, palącym, aktualnym. Co dzień ginie w Polsce przy pracy przeciętnie 3 ludzi, 60 osób zostaje ciężko pokaleczonych, lżejszym urazom ulega 250 ludzi. W ciągu dwunastu miesięcy ginie na polskim froncie pracy około 1000 ludzi, ciężko pokaleczonych jest 20.000, lżejszym urazom ulega 90.000.

Jak doniosłym zagadnieniem jest bezpieczeństwo pracy dla gospodarstwa narodowego, świadczy fakt, że gospodarstwo społeczne w Polsce wskutek znacznej liczby wypadków przy pracy traci rocznie około 250 milionów złotych. Sam tylko Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje rocznie (dane z 1935 roku) 43 miliony zł. na ubezpieczenia od wypadków w zatrudnieniu. Olbrzymie te sumy idą na pomoc lekarską, zasiłki chorobowe, lekarstwa i renty wypadkowe. Oczywiście gros wkładów pochodzi z kas przedsiębiorstw, zatrudniających pracowników.

Czy dałoby się zniwelować te wydatki, czy są możliwości obniżenia tej poważnej pozycji wydatkowej? Oczywiście są i to bardzo duże.

Znacznej części strat wskutek licznych wypadków przy pracy i wielkiej liczby zachorowań można uniknąć, a to pod warunkiem, iż zarówno czynniki kierownicze w przedsiębiorstwach przemysłowych jak i sami pracownicy prowadzić będą konsekwentnie walkę z wypadkami, oraz złym stanem higienicznym

warsztatów pracy. Wówczas nie tylko zmniejszą się wydatki na odszkodowania, lecznictwo itp. ale i t. zw. „ciężary społeczne" ulegną znacznej redukcji.

Stworzyć odpowiednią organizację służby bezpieczeństwa pracy, dbać o ochronę przy maszynach, zaopatrzyć pracowników ochronną odzież, okulary, maski, hełmy zorganizować pierwszą pomoc oraz zapobiegawczą kontrolę lekarską, a rezultaty będą widoczne.

Jeżeli zmniejszymy liczbę wypadków tylko o 20 proc., co łatwo da się osiągnąć przy odpowiednim wysiłku organizacyjnym, to z zaoszczędzonych sum będzie można budować w Polsce rocznie 10.000 izb mieszkalnych lub 1.000 szkół powszechnych, albo 700 km. dróg. To już jest argument poważny, gospodarczo sugestywny, który każdego obywatela państwa powinien głęboko zastanowić i skłonić do wysunięcia odpowiednich wniosków.

W Polsce problem bezpieczeństwa pracy należy dziś do spraw, którym poświęca się dużo uwagi. W propagandzie bezpieczeństwa pracy zajmujemy jedno z czołowych miejsc w rzędzie cywilizowanych krajów świata. A w chwili obecnej jest tych państw, prowadzących zorganizowaną akcję o bezpieczeństwo pracy 27.

Oprócz państw europejskich, jak Anglia, Austria, Belgia, Dania, Czechosłowacja, Estonia, Finlandia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Norwegia, Polska, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy, Z. S. R. R., akcję o bezpieczeństwo pracy prowadzi szereg krajów pozaeuropejskich. Należą tu: Argentyna, Kanada, Stany Zjednoczone A. P., Urugwaj, Afryka Południowa, Australia, Chiny, Jawa i Japonia.

Niektóre z państw posiadają do tego celu szereg instytucyj (we Francji jest ich aż 11, w Niemczech 7, w Anglii 5, w U. S. A. 6, w Szwajcarii 6, w Z. S. R. R. 4, w Polsce 3, a mianowicie: Inspekcja Pracy, Instytut Spraw Społecznych i Zakład Ubezpieczeń Społecznych)

Prawo i życie.

Czy właściciel domu ma prawo eksmisji lokatorów, gdy chce wznieść nadbudówkę?

Gdy właściciel domu chce przystąpić do budowy pomieszczeń mieszkalnych, a konieczne jest w tym celu wzniesienie lub przerobienie budowli, ma on prawo wyrugowania lokatora, który korzysta z dobrodziejstwa ustawy o ochronie lokatorów. W tym wypadku wynajmujący winien udowodnić konieczność usunięcia lokatora i może wypowiedzieć najem rzeczy najętej lub jej części w terminie trzymiesięcznym. O ile gospodarz wymówił tylko część lokalu, komorne ulega odpowiedniemu zmniejszeniu, gdy np. cały lokal szedł 100 zł. miesięcznie, a wymówiono 1/5 część, to komorne zredukowane wyniesie 80 zł. Przy tego rodzaju wyprowadzce z lokalu podlegającego ustawie lokator ma prawo do odszkodowania. Odszkodowanie to wypłaca właściciel domu, a obejmuje ono (art. 11 p. 2 lit. g.) ustawy o ochronie lokatorów) koszty przeprowadzki w wysokości jednomiesięcznego oraz sumę 6-miesięcznego komornego. Uprzywilejowani są w kwestii wysokości odszkodowania lokatorzy małych mieszkań jedno lub dwuizbowych. Dla obu tych kategoryj lokatorów odszkodowanie wynosi sumę rocznego komornego. Sprawy eksmisyjne na tle wypowiedzenia najmu w tych wypadkach oraz na tle sporów o odszkodowanie rozpoznają sądy na ogólnych zasadach.

W jakich warunkach istnieje odpowiedzialność karna wystawcy czeku?

W myśl przepisów nowego prawa czekowego wystawca czeku ulega karze do 2 lat więzienia i grzywny, gdy wystawia czek nie mając u trasata (w banku) potrzebnego funduszu do rozporządzenia lub po wystawieniu czeku rozporządza pokryciem, jeżeli skutkiem tego zapłata czeku nie nastąpiła. Miarodajną jest zawsze data wypisana na czeku, choćby nawet była ona późniejsza od daty wręczenia czeku np. czek na datę wystawienia 1 grudnia, a wręczono go 1 listopada. Posiadacz ma prawo przedstawić w banku czek natychmiast t. j. w dniu 1 listopada i o ile wtedy okaże się brak pokrycia, wystawca odpowiada karnie, gdyż w chwili wystawienia czeku nie miał należytego pokrycia. Zaznaczyć należy, iż czek posdatowany jest mimo to ważny i w myśl ustawy stemplowej podlega odpowiedniej opłacie, gdyż zbliża się wtedy do weksla.

Nowy rodzaj tubek do past.

W 1936 roku mieszkańcy Niemiec zużyli do wszelkiego rodzaju past, farb, kosmetyków i lekarstw 266 milionów tubek. Robione one były przeważnie jeszcze z cyny i ołowiu, chociaż już rozpoczęto próby wyrabiania ich z innych materiałów. Obecnie sprawa ta staje się dla Niemiec coraz ważniejsza ze względu na brak dewiz. W roku 1933 zjawiły się na rynku pierwsze tubki z aluminium, stanowiły one jednak około 5 proc. ogólnej ilości. W roku bieżącym już prawie 40 pr. tubek wyrabianych jest z aluminium i ilość ta stale wzrasta. Chodzi tu bowiem o poważny obieg około 11 milionów marek, taka bowiem jest wartość tych 266 milonów tubek wyrabianych z cieżkich metali. Niezależnie od aluminium, jako surowca do wyrobu tubek, zaczyna się używać na razie tytułem próby impregnowanego papieru, t. w. „Zellglas" czyli przezroczystej celulozy oraz „Presstoffen", t. j. połączenia pewnych odpadków włókienniczych lub papierowych ze sztuczną żywicą (Kunstharz).

Pochodzenie społeczne pracowników umysłowych.

W miarę postępu industrializacji i urbanizacji kraju rośnie coraz bardziej liczba pracowników umysłowych. Według spisu ludności z 1931 r. wynosiła ich liczba w samej Warszawie około 100000 w czym ponad 30 proc. kobiet, w całej Polsce zaś we wszystkich województwach, 664.208.

Z jakich warstw społecznych rekrutują się ci prcownicy umysłowi? Światło na tę sprawę rzucają badania nad rynkiem pracy umysłowej w Polsce. Badania te wykazały, że daje się zaobserwować zjawisko ciążenia do zawodów swoich rodziców.

A więc dzieci pracowników umysłowych starają się iść do pracy biurowej, natomiast dzieci robotników, dzieci majstrów i w ogóle rzemieślników do pomocniczej służby technicznej, dzieci kupców kierują się na korespondentów i buchalterów. „Dziedziczenie" zawodu pracownika umysłowego występuje szczególnie silnie gdy od stanowisk niższych przechodzi się do wyższych, a zwłaszcza do kierowniczych. Kierownicy rekrutują się przeważnie z pośród zamożnego mieszczaństwa. Badania Instytutu przeprowadzone wśród kilkuset pracowników wykazały, że dzieci przemysłowców i osób wolnych zawodów dają wysoki odsetek kierowniczych sił w pracy umysłowej.

Dobrze zorganizowany w krajach zachodnich system stypendiów dla zdolnej młodzieży z warstw niezamożnych, przyczynił się do uelastycznienia struktury tych społeczeństw i stworzył drogi, po których dostają się na stanowiska kierownicze w pracy umysłowej dzieci chłopów i robotników. Tworzenie stypendiów przez gminy wiejskie, zapoczątkowane w roku ubiegłym w Polsce, jest na szeroką skalę pomyślaną akcją udostępnienia zawodu pracownika umysłowego. Ułatwienie studiów uniwersyteckich dla nauczycieli szkół powszechnych, na razie tylko na wydziale humanistycznym, otwiera pewne możliwości dźwigania się wzwyż.

Wzrost zachorowań na serce.

Przeprowadzone badania statystyczne w Niemczech za r. 1936 wskazują na niepokojący wzrost liczby zachorowań na serce. W roku tym zmarło na skutek choroby serca 129.257 osób, t. j. o 14.746 więcej niż w 1934 r. Wzrosła również liczba zachorowań z wynikiem śmiertelnym na wątrobę, mianowicie o 2.530 w porównaniu z r. 1934, co daje łączną cyfrę 27.000 zgonów z tego powodu. Jakie główne przyczyny wpływają na tak szerokie rozpowszechnienie chorób sercowych, o tym studia statystyczne nie wspominają.

Pustynia Kalahari wędruje.

W Afryce Południowej wzrasta coraz bardziej i to od lat obszar dotknięty klęską posuchy. Jak stwierdzają geologowie, przyczyną tego zjawiska jest fakt posuwania się pustyni Kalahari w kierunku na południe od zachodu, co spowodowało już wysychanie jeziora Ngami. Jeśli nie nastąpi jakaś gruntowna zmiana klimatu, Afryce Południowej grozi, zdaniem geologów, zagarnięcie całego jej obszaru w perspektywie stu lat przez piaszczystą, bezwodną pustynię. Wskutek panującej obecnie katastrofalnej posuchy masowo giną stada bydła.

Osobliwy kanał spławny.

W Szwecji budowany jest obecnie olbrzymi kanał do spływu drzewa, który połączy Dalälven z morzem i przedstawiać będzie interesującą inowację w dziedzinie budownictwa. Kanał biec ma częściowo pod ziemią jako zwykły tunel, częściowo zaś ponad ziemią, jako konstrukcja betonowa. Konstrukcja ta budowana będzie według najnowszych metod. Łączna długość kanału wynosić ma 15.300 mtr., z czego nad ziemią znajdzie się 3.900 mtr. kanału spławnego. Nadziemna konstrukcja betonowa składać się będzie z poszczególnych części, z których każda długości 6 i pół mtr. ważyć ma 6 ton. Dzięki odpowiedniemu gatunkowi betonu, który zostanie odpowiednio wzmocniony, ściany kanału nadziemnego będą bardzo cienkie. Przeprowadzone doświadczenia wykazały, że zbudowana w ten sposób konstrukcja betonowa sprosta całkowicie swym zadaniom. Wszystkie części konstrukcyj betonowych przetransportowane będą na miejsce koleją wąskotorową. Prace nad budową kanału rozpoczęto w lecie br., dokończone zaś mają być w 1939 r. w okresie rozpoczęcia spływu drzewa. Ogólny koszt budowy obliczany jest na 2 i pół miliona koron.

Sprawa dodatków.

Samorząd gospodarczy zwrócił się w swoim czasie do ministerstwa przemysłu i handlu z prośbą o wydanie ustawy, zakazującej dołączania przy sprzedaży dodatkowych towarów oraz przedłożył w tej mierze odpowiedni projekt.

W uzasadnieniu konieczności ustawodawczego uregulowania tej kwestii samorząd podniósł, że zachodzi potrzeba ustalenia, jakie towary nie są dodatkowymi towarami i w jaki sposób oraz w jakich warunkach kupiec może udzielać przy sprzedaży dozwolonych dodatków.

Obecnie Związek Izb Przemysłowo-Handlowych zwrócił się ponownie do ministerstwa z prośbą o możliwie szybką realizację tego projektu, wskazując, że sprawa wprowadzenia ograniczeń przy dołączaniu dodatków nie przestała być aktualna, a uciążliwości, jakie z powodu stosowania owych dodatków odczuwa przemysł i handel, wymagają jak najrychlejszego uregulowania tej sprawy.

Bezrobocie wzrasta.

Zaznaczający się od paru miesięcy wzrost liczby bezrobotnych w kraju przybrał w ostatnich tygodniach większe rozmiary, co zresztą o tej porze jest zjawiskiem stałym, gdyż z nadejściem mrozów ulegają przerwie wszelkie prace, prowadzone przy budowie dróg itp.

Według ostatnich danych liczba zarejestrowanych na terenie całej Polski w dniu 1 grudnia br. bezrobotnych wynosiła 330.382 osoby. Wzrost bezrobocia na przestrzeni dwóch tygodni, t. od 15 listopada do 1 grudnia br. wyniósł więc 47.605, w porównaniu zaś z przed miesiącem wyrażał się cyfrą 76.767.

O RENTĘ WDOWIĄ.

Roszczenia o robotniczą rentę wdowią należy zgłaszać do miejscowej ubezpieczalni społecznej. Roszczenie może być zgłoszone piśmiennie lub ustnie przy czym należy dołączyć następujące dokumenty: 1. legitymację ubezpieczeniową zmarłego 2. metrykę śmierci męża, 3. metrykę ślubu w pełnym lub krótkim wypisie, 4. metrykę urodzenia wdowy, jeżeli dokładna data jej urodzenia nie jest podana w metryce ślubu, 5. zaświadczenie zarządu gminy (zarządu miejskiego) lub urzędu parafialnego, stwierdzające, że wdowa pozostawiała z mężem we wspólnym małżeństwie do chwili jego śmierci.

Jeżeli wdowa zgłasza równocześnie roszczenie o rentę dla sierot, do roszczenia należy dołączyć metrykę urodzenia i poświadczenie życia sierot w wieku poniżej 17 lat (chłopcy) oraz poniżej 18 lat (dziewczęta).

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 28 i 29 grudnia 1937 r. czynna będzie w lokalu Zarządu Miejskiego w Nowem specjalna Kasa Pomocnicza Urzędu Skarbowego w Świeciu dla sprzedaży świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1938.

Nowe, dnia 24 listopada 1937 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

Pamiętaj o ubogich.